

Циљка:

За Црну Гору на годину 4 круна, на по године 4 круне.
 За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 12 круна, на по године 6 круна.
 За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.
 Прегодлата се прима само у годишњим и полугод. роковима.
 Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Прегодлата се прима поштом или лично уреднишћом, само и посредно административни „Глас Црногораца“ на Цетиње, а коме је наручије, г. Вељу Рамада новићу, К. Ц. амету у Хотор.
 Дописи се слажу Уреднишћу. Рукописи се не враћају.
 За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 пара за први пут, а за сваки даљи пут по 2 пара.

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: Филип Јерговић.

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова постављамо: за професора Богословско-Учитељске Школе на Цетињу Лаза Ђ. Поповића, професора Књ. Цр. Велике Државне Гимназије на Цетињу.

Наш Министар Просвјете и Црквенијех Послова нека изврши овај указ.
 Цетиње, 23. августа 1908. г.

НИКОЛА с. р.

Министар
Просвјете и Цркв. Послова
Ј. С. Пламенац с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо: за председника општине вароши Андријевице Милутина Радоњића, бившег председника исте општине.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.
 Цетиње 28. августа 1908. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
В. Лакић Војводић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо:

за племенског капетана Пиперске капетаније Машана Вуковића, досадашњег вршиоца дужности племенског капетана исте капетаније;

за племенског капетана Липовске капетаније Блажа Анђелића, досадашњег писара обласног суда у Колашину;

за вршиоца дужности племенског капетана Ровачке капетаније пјешадијског потпоручника Ивана Булатовића;

за вршиоца дужности племенског капетана Краљске капетаније пјешадијског потпоручника Перишу Лекића.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.
 Цетиње, 28. августа 1908. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
В. Лакић Војводић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова, а по саслушању Нашег Министарског Савјета ријешили смо и рјешавамо:

Да се Јово Љепава, професор Књ. Цр. Велике Гимназије на Цетињу, стави у пензију, која му по годинама службе припада.

Наш Министар Просвјете и Црквенијех Послова и Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврше овај указ.
 Цетиње, 23. августа 1908. год.

НИКОЛА с. р.

Министар
Просвјете и Цркв. Послова
Ј. С. Пламенац с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела, а по саслушању Нашег Министарског Савјета ријешили смо и рјешавамо:

да се Михаило Лекић, племенски капетан Краљске капетаније, и Милосав Булатовић, племенски капетан Ровачке капетаније, — на основу члана 45. закона о чиновницима грађанског реда ставе у стање покоја с пензијом, која им по годинама службе припада.

Наш Министар Унутрашњих Дјела и Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврше овај указ.
 Цетиње, 28. августа 1908. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
В. Лакић Војводић с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Њено Краљевско Височанство Књагиња Милена са Његовим Височанством Књазом Мирком повратила се у четвртак са Крушевца на Цетиње. Сјутра дан се је Њ. В. Књаз Мирко вратио на Крушевца.

— Његово Височанство Књаз Петар повратио се јуче из Никшића, гдје је провео више дана у лову у тамошњој окоцини.

— Г. барон Сквити, овдашњи кр. италијански министар, са госпођом и дјецом отпутовао је на допуст. У очи поласка господин барон са породицом имао је част бити позван на вечеру код Његовог Краљ. Височанства Књаза Господара.

За вријеме одсуства г. министра Сквити-а послове легације вршиће вице-консул г. Николини.

ЗАПИСНИК XLVI РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ

ЦРНОГОРСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

држане 28. јануара 1908. г.

Председавао председник

Лабуд Гојнић

Секретар

Крсто Поповић

(Свршетак).

Послије одмора.

Председник наставља прекинуту сједницу.

И. Јовићевић вели, да према оном, што се чуло од г. мин.-председника и заступника министра иностраних дјела нема спора, не може бити противдоказа да будна биоградска полиција, није уочила због пакленијех душа чија је злокобна намјера била да обезглаве Црну Гору и да је предаду праху и пепелу.

Догађај овај, вели, ранио је сваког Црногорца, ожалостио сваког правог Србина, а то у толико нам теже пада, што је удар дошао из српског града Биограда, одакле се Црна Гора надала добру а нарочито од како је у њему на пријестолу краљ Петар I., у чему се на жалост преварила, јер отуда почеше долазити муње и громови.

Званична Србија — завршава говорник — пере руке исто онако, као што их некад перижаше Пилат осуђујући Исуса Христа на смрт!

Р. Бошковић нема, вели, Србина који српски дише, мисли и осјећа, а којег није овај догађај до дна душе ужаснуо и потресао.

Грозан је овај догађај! Убити славну и љубљену династију чије су заслуге за Српство велике и неоцијениве, једне славне и ничим неокаљане земље и у

њој све оно, што поштено и патриотски дише — прегрозно је то! Рушити бомбама Црну Гору, која пуних пет вјекова славно стојаше на мртвој стражи српској, рушити петовјековне њене тековине! Зар се тако служи све српској идеји!

Промислу Божјему није угодно било да се то учини. Паклена намјера тих изрода осујећена је. Али остаје још нешто што се не да и не може опростити, а то је: књ. влада тражи српској да изда те изроде, а биоградска а не у овом случају Српска влада, не одазива се братским и праведним потраживањима наше владе, што је жалосно а уједно даје нам и доказа да се преврат хтио учинити под њеним окриљем.

Зар се не читаше по биоградским листовима 22. октобра, да је погинуо Књаз Црне Горе, а међутим 23. истог зар не хватасмо бомбе, зар не хватасмо ону паклену завјеру!

Таквим се радом не служи идеји Српства, већ непријатеља, нити се даје пада на ослобођење потлаченој браћи нашој под туђином.

Али ове слободне и славне крше Бог ће чувати, они ће остати и даље оно што су до сад били: „Српске круне то драго камење“ а изроде ће и издајнике постићи заслужена казна.

С. Вулетић истиче на првом мјесту како је јесенас, кад се у Скупштини приликом претреса Адресе, повела ријеч о том, да ли да се у Адреси помене Србија или не, одговорио на то он, као члан адресног одбора, да не би требало за онда водити дискусију о односима Црне Горе и Србије ни све докле до о њима рјешава наша и српска дипломатија; да је тад истакао наду да ће се односи између Црне Горе и Србије поправити, те да ћемо у брзо моћи тим односима пјевати химне, да то мора бити поред осталог и за то, што Црна Гора и Србија нијесу само своје већ свих Срба од којих већи дио цивиљу и ропству туђинском. Жали Вулетић, што се ове његове наде нијесу испуниле, и што сад мјесто химне српској слози морамо јој пјевати елелије као оно пророк Јеремија „на рјечах вавилонских“. Истиче говорник како је то зло за цијелокупни српски народ, који је сад, вели, у тежим приликама но је био икад, од како га је Црна Гора и Србија, вели, несложне су онда кад се аустријски министар спољних послова Ерентал понеси, да је свршен чин провађање босанске железнице до Митровице, што говорник сматра за велико зло не само за егзистенцију Црне Горе и Србије као држава, но и за националну егзистенцију пјелокупног српског народа; вели да се надао, да ће Црногорци и Србијанци ако не ништа друго а оно лећи сви у једну гробницу, бранећи Драг-у пријелаз к Солуну и тугује што се преварио, сматрајући да је нова аустријска железница глогов колац, да се њима униште све наде Србине те кори званичну Црну Гору и званичну Србију што се баш сад, кад треба да снаје снагу у одбрану уништења завјетне српске мисли гложе око тог, хоће ли се предати или не извесни злочинци.

Тврди, да су се Црна Гора и Србија у међусобном односу више пута гријешиле о интересе српског народа и то још од смрти пок. књаза Михаила Обреновића и вели, да се то не смије више чинити. За све досадање хладноће између Биограда и Цетиња истиче као узроке унутрашње прилике двију слободних српских земаља, а не какве дипломатске неспоразуме између њих. Истиче опет да не може бити антагонизма између народа у Србији и народа у Црној Гори, доказујући да је то једна нераздвојна целина у свему. Фали, вели, само нашем народу водиља — људи, који би на челу народа радили искрено и несобично. Наводи како је Српство од вајкада без таквих, а од себичњака страдало па и сад страда, те вели да и данас можемо узвикнути с пјесником Његушем: „Великаши траг им се утро, распре сјеме посијаше горко, те с њим српско племе отраваше“. Позива говорник народ српски, да овакав рад прекрати, ако жели себи опстанка и да не допусти, да се поједине, често пута врло сумњиве, индивидуе играју његовом суд-

бином и да проигравају озбиљне моменте у нашој народној историји.

За доказ оног да су унуурашње прилике биле узрок неспоразума између Цетиња и Биограда говорник вели, да би могао изнијети јасне доказе, но то не може из извесних обзира према српској општој ствари, а тврди да се не би држао скрупула према појединцима ма ко они били. Ко, вели, није примат и хранен на Цетињу, да може одатле пркосити и бити бауком онијема у Биограду; какве протуне нијесу као мало воде на длану држати у Биограду и потпомагали их најгаднијим пословима само да се Цетињу тијем учини на жао и да послуже за шпијунажу, лажне оптужбе и т. д. Говорник се изјашњава, да он није противу заштите правих бораца за демократске идеје на било да се та заштита потражила на Цетињу или у Биограду, али је противу примања и фаворизирања мутиша и шпекуланата.

Истиче кампању извесне котерије, која се је почела водити противу Црне Горе још прије прокламовања уставности код нас, сумњиву службу српске и хрватске штампе тој котерији, која служба, под фирмом да се њоме пропагира за остварење демократских начела у Црној Гори, вријећа и та начела и истину, а стално мути односе између Црне Горе и Србије. Да ти листови бавећи се стварима у Црној Гори не пропагирају демократска начела, наводи говорник примјер како је „Словенски Југ“ у извесној прилици називао „борцем“ и „страдалником“ за „демократске идеје“ у Црној Гори Милована Џаковића, који је био не демократа но већи од силеција народу у Подгорици и околини, гдје је као окружни начелник служио, но што су то били турски зумфари док је онај крај био под Турцима. Још вели, да је Џаковић нудио услуге у Биограду за вријеме приског суда образованог поводом Кнежевићевог атентата на краља Милана, па кад га ту не примише да је отишао у Босну те се понудио Калајевој организацији. И такви, се вели, истичу као демократе!! Помиње још како је „Словенски Југ“ не давно донио то, како су тобоже и неки млади људи прије Устана ровили на нашем двору противу војводе Божа Петровића и војводе Гавра Вуковића и „усијели“. Ову неистину говорник иронично пропраћа упоређујући ондашњу свемоћност малих књажева — како их он назива — Петровића и Вуковића и околности неких „Југових“ „камарилаца“, који су вели само о Никољудне и Ђурђевудне као остали свијет улазили у двор на честитање, а не да су они против ког тамо могли ровети а најмање противу ових тадањих фактотума. Жали говорник што по овој методи о приликама и људима у Црној Гори пишу и други озбиљни листови као нпр.: „Застава“, успомена на неумрлог Милетића и „Србобран“ чедо у Српству омиљеног пок. Паје Јовановића; а што познатој котерији служе у борби противу Црне Горе необиљни листови као што је биоградска „Штампа“, говорник не жали, јер вели част је оном ког ти листови худе, а похуда је њихова хвала. За речене озбиљне листове говорник вели, да би се радовао кад би му се доказало да неистинито пишу о нашим приликама из необавјештења. Истинску критику и пропагирање за демократске идеје код нас говорник не само — вели — да би допустио, него то и жели, јер је сам демократа и опозиционер данашњој влади, којом се у многом којечему не слаже, па би видео у тачном писању о Црној Гори, у правој објективној критици своју помоћ, а жали што се мјесто критике јавља у тим листовима подметање, а мјесто пропагирања демократских идеја вријећање тих идеја и права њихових носиоца у Црној Гори уз фаворизирање оног елемента у Црној Гори, који чине они кућићи, оцаковићи, и „чистокрвни“ племићи, који су се „народњацима“ назвали под старе дане зато, што су их Устав и прави уставопоклоници оберали са народне грбаче, а иначе су били и остали паразити, надуте аристократе, опскуранти и у већини несавјесни државни службеници, који данас и ђаволу би послужили да нахује својој отаџбини, која их је као штетне за себе одбацила, одузев им власт из руку. Жали,

што се овом елементу из опортунитета придружио један дио наше младежи која нема с њим сродство идеја. Агитација ових идеја ако ништа осмјелила је вели говорник ону котерију која се јо раније устремила била на Црну Гору, а стријеле се на жалост и даље управљају из Биограда, а још на већу жалост на то се од онамо не реагира. Рецидивна наше старе болести тврди Вулетић, која као да се неће да се лијечи! Зна се — вели — да су људи донијели читаву бремена бомби из Биограда и они који су их донијели као и студент биоградски Ђуро Војводић, такође учесник у афери бомбама, тврде да су им бомбе дате у Биограду преко Божовића, који је такође с бомбама дошао у Боку као и Ђонович и њих двојица не могу својим алиби одрећи да су у Боки били. При том ови сиромашни људи нијесу могли купити бомбе за које се тврди, да су рађене у Крагујевцу у тамошњој државној фабрици, но су их добили благовољењем неких у Биограду, које је благовољење тако важно! И ипак Србија одриче екстрадицију. Говорник вели, да је друго очекивао од данашње србијске владе, која је из једне фракције радикалне странке, којој страни он — Вулетић — вели, симпатише по програму и иначе желио би њен програм са својим друговима остваривати и у Црној Гори. Истиче национални дио програма радикалне странке и искрен рад многих и многих радикалаца, које говорник познаје по том раду и иначе из бављења свог у Србији, ка остварењу тог програма и држи да данашња србијска влада не може бити агитатор противу Црне Горе, а о том да је она бомбе овамо упутила вели, не може бити ни говора; данашња влада у Србији, како држи говорник, једино врљења свој партијски програм и штети опште српске интересе тиме што допушта агитацију и рад противу Црне Горе из Биограда, а вели да то она ради из неког опортунитета, што говорника разочарава, јер је држао, да ће србијска влада оклонити у овој прилици од Србије једну велику сумњу, а она је напротив притврдила. С тога жали што се дотични нијесу екстрадирани, а не за то што би желио крв окривљенијех, које он жали као младе људе, жали их што су до тог дошли. И уопште не сматра да је велика штета што они неће предстати нашем суду, а пресудиће се *in contumacia*. Док тврди да је велика штета одрицањем екстрадиције за будуће односе Црне Горе и Србије. Говорник истиче да је он рођен овамо, а да је одрастао и школовао се у Србији, те вели да обиче те земље имају дијела од њега, па да му је не само као Србину но и стога њихова слога идеал и тугује што се та слога руши оваким пословима. Да бар — вели — Србија подврже дотична лица јавном суђењу у Биограду, да бар тијем одбије сумњу од себе. Држи одустајање од тога основано на софистичком тумачењу закона и да се особито овдје обишао § 88. србијског кривичног закона, који се могао аналогно употребити. И то све бива вели говорник, данас, кад Србија и Црна треба да споје снаге, да спасавају род свој! Мјесто тога оне се дошкају и њихове владе неозбиљно полемису чак и преко „Самоуправе“ и „Гласа Црногорца“!

Ипак Вулетић тражи да Скупштина наложи влади у данашњој резолуцији, да се ради на побољшању односа са Србијом и увјеран је да ће исто тражити србијска Скупштина од њихове владе. Не треба, вели, због једног ни ради више неспоразума одгурнути брата сасвијем; Србија и Црна Гора не смију се завадити због једног, двојице, тројице, па ни ради стотине њих. Позива посланике да га потпомогну те да се резолуција донесе у овом смислу узвикујући: „Црногорци, потомци вјековнијех заточника српске слободе морају у љубави к општој српској слози и преко ње к општој српској слободи предначити!“

Б. Дрецу је за то, да се апелује на народ у Србији да осуди своју владу, иначе не можемо друкче ово њено држање праштати.

Ж. Драговић предлаже мотивацију за пријелаз на дневни ред.

Ј. Поповић чита своју мотивацију.

С. Вулетић такође мотивише пријелаз за дневни ред и чита свој текст за то, тражећи у њему поред осталог да Скупштина изрази влади жељу да се односи са Србијом поправе.

Д-р Томазовић изјављује у име владе да се може сложити једино са Драговићевом мотивацијом.

С. Вулетић напомиње, да мотивација има садржавати сиже данашњег скупштинског рада, из ког ће страни свијет виђети наше држање у овом питању и вели да то изражава његова мотивација.

М. Мијушковић вели, да збиља мотивација има бити суштина говора појединих говорника, али да она мора бити концизна, каква је Вулетићева мотивација а и садржину њену Мијушковић препоручује, истичући да је председник мини-

старства неће стога, што она не даје комплименте нашој влади као Драговићева мотивација.

Ј. Поповић објашњава своју мотивацију и вели да је кр. влада учинила све, што је мислила учинити у овом питању, те се од ње нема што више очекивати.

Ж. Драговић вели, да би усвојивши Поповићеву мотивацију пледирали на прекид одношаја са Србијом, са чим се он не може никакo сложити.

Саво Вулетић је противан ономе што Ј. Поповић предлаже, и вели да ми морамо тежити за добрим односима са Србијом за љубав српског народа, који није за ово крив колико је ли, режимо, руски народ крив што је Србима гроф Игњатијев у Светостефанском уговору заборавио у чело и што је код живих руских делегата у Берлину Јевропа парчала кукавно Српство немилосрдно и другима уступала наша огњишта, која су нашем краљу била мало прије тога угашена, те стога, вели, ми не треба да мрзимо руски народ, колико ни српски у Србији због Марка и Јанка Хоће српску слобуду безусловно! Опет истиче своју мотивацију, читајући тврди да у том што се влада с њим не слаже, види неко партизанство.

Ј. Поповић напомиње, да се његова мотивација односи само на држање г. Пашића, јер није у овом схватио српске интересе.

Председник ставља на гласање Драговићеву мотивацију, која се већином гласова усваја, која гласи:

Црногорска Народна Скупштина, саслушавши одговор г. министра председника, заступника министра иностраних дјела, на интерпелацију посланика Драговића о држању званичне Србије у питању намјераног анархистичког злочина противу Господара Црне Горе и њеног државног бића, налази да је досадашње држање Књажевске владе према влади Краљевине Србије било исправно и братско, и дубоко жали, што то исто не може рећи и за држање владе Краљевине Србије према Књажевској влади Црне Горе. — У исто доба Црногорска Народна Скупштина препоручује Књажевској влади, да у питању, које је на реду, од сад енергичније поступа, имајући у виду опште српске интересе, име и достојанство Црне Горе, и да наше односе са Србијом, колико до нас стоји, скине са земљишта затегнутости.

Сједница је закључена у 7^{1/2} сати у вече, а друга је заказана за 29. ов. м. у сати прије подне.

Секретар	Председник
Крсто Поповић	Лабуд Гојнић

ЗАПИСНИК XLVII РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ ЦРНОГОРСKE НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ држане 29. јануара 1908. год.

Председавао председник	Лабуд Гојнић
Секретар	Мил. Татар

(Почетак у 9 сати прије подне.)

За министарским столом г. г. министри: М. Мартиновић, Д. Вукотић и Ј. Пламенац.

Председник отвара XLVII редовну сједницу.

Секретар Крсто Поповић чита записник XLVI редовне сједнице, који Скупштина без примједбе прима.

Председник позива посланике, да саслушају један указ Њ. Кр. В. Господара.

Министар војни г. бриг. М. Мартиновић чита указ, којим се закључују сједнице Народне Скупштине, сазване указом од 26. јуна 1907. год. у први редован сазив прве периоде.

Читање указа саслушано је од посланика и слушалаца стојећи и попраћено бурним кличањем „Живео Господар“!

Председник закључује сједницу у 10^{1/2} сати прије подне.

Секретар	Председник
Милутин Татар	Лабуд Гојнић

Мирољубивост цара Вилхелма.

У Штрасбургу, приликом војних маневара, цар Вилхелм држао је мирољубив говор, у којем је изложио све гаранције за одржање свјетског мира. Овај говор изазвао је општу пажњу највише зато, што је он изречен под утиском потоњих догађаја у Маријенбаду. Да је цар Вилхелм говорио тако одмах последице састанка с краљем Едуардом у Кронбергу, свијет би се његовом мирољубивошћу лако примирио, јер Кронберг је имао бити видљив доказ, како је Енглеска одустала од своје непријатељске политике према Њемачкој, те како сад тра-

жи начина, да се за времена Њемачкој зближи, пошто је ушљед преокрета у Турској била изневјерена у својим плановима. То се је очекивало од Кронберга, али не само да од тога ништа није било, но послјије тога наступили су још и догађаји у Маријенбаду! Све што се је тамо потоњијех недеља радило, изгледа као да је наперено било, да се састанак у Кронбергу сасвијем омаловажи. Тако се је пред очима цијелога свијета расправљало о свјетској политици, и то не само без Њемачке, већ по свој прилици и против Њемачке. Енглеска, Француска и Русија утврђују у Маријенбаду између себе пријатељске везе, тако да је овогодишњи боравак краља Едуарда у Маријенбаду изгледао као да је имао једину сврху, да тако рећи на прагу Њемачке очигледно представи свијету неразрјешиве везе, које његово државу спајају с Француском и Русијом. Краљ Едуард конференсио је дуго у Маријенбаду са министрима Клемансом и Извољским, а о тим конференцијама писало се јавно, да су на њима претресана и питања међународне политике. И сад, послјије свега тога, цар Вилхелм држи у Штрасбургу говор, у коме своју државу и цијелу Европу увјерава о свјетском миру!

Гласови ови изазвали су не мало чуђење, јер баш у то доба кад је тај говор изречен, ъемачка је влада без икоје друге велесиле, одлучно затражила, да се Мулеј Хафид неодложно призна за султана у Мароку. То тражење наперено је против Француске, а у неколико и против Енглеске, која је с њом сагласна у мароканској политици. Признање Мулеј Хафида за Француску је питање од великог значаја. Њега је популарна револуција изнијела на новршину против војног посредовања Француске. Ова дакле, у њему правом види само побједоносног противника, за кога је још неизвјесно, хоће ли уопште и под којим условима признати протекторат Француске у Мароку? То је за Француску било рђаво изненађење, које се још више увећало овом ъемачком нотом, јер њом је свакоме јасно било, да је нови султан Мулеј Хафид штићеник Њемачке.

У том, дакле, питању неће Француској ништа помоћи чести састанци у Маријенбаду, већ ће она по свој прилици, благодарећи енергичном настојању цара Вилхелма, који као да за договоре у Маријенбаду слабо мари, и сад морати у том питању попустити, као што је то учинила и прије конференције у Алгесирасу.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

Словенски дани у Љубљани. У уторник, 26 о. м., почео је у Љубљани VIII. конгрес словенских новинара. Одзив са стране Словена, нарочито сјеврених, вели је, а и програм показује да ови конгреси ступају све више и више на реалну базу практичног Словенства.

Словенци су са конгресом сјединили и свечано полагање камена темеља за споменик Приможу Трубару, првом оснивачу словенске књиге, чија четри-стогодишњица од рођења пада ове године. Пошто сам споменик није могао бити још готов, полаже се сада темељни камен. Уједно се одржава у Љубљани састанак слободних мислилаца словенских, да оснују и прошире акцију слободне мисли, а тако исто држаће се тамо и конференције словенских туристичких друштава, да порад даље на основу одређеном по свесловенском конгресу у Прагу.

Програм ових словенских дана у Љубљани је шљедећи:

У понедељник послјије подне долазак и дочек гостију и узначаје.

У уторник у 9 сати прије подне у великој дворани „Местнога дома“, отворање конгреса словенских новинара. Конгрес отвара председник новинарског удружења Михаило Хилински. Иза тога се

бира председништво, а на то поздравља конгрес начелник Љубљане Иван Хрибар. Затим се бирају одсједи конгреса.

У 11 сати прије подне у великој дворани „Местнога дома“ свечана академија у прославу 400-годишњице од рођења првог словенског књижевника Трубару. Академију приређује „Словенска Матица“, чији председник Др. Илешич држи свечано слово.

У 2 сата послјије подне наставак конгреса новинара. На дневном реду су шљедећи реферати:

Јосиф Холчек: „Јубилеј словенских новинарских конгреса“.

Др. Анг. Хају: Садање стање реформе закона о штампи“.

Прокоп Грегр: „О словенском прес-биро-у.“

Алекс. Борсенко: О свесловенској библиографији.“

Јосиф Кумер: „О словенском топографском рјечнику.“

А. пл. Стаховић: „О свесловенском органу штампе“.

Јос. Вејвара: „Извјештај о раду новинарског удружења.“

Новинарски је конгрес био у сриједу закључен. На конгрес су дошли преко 120 учесника из свију словенских земаља, а позвани су били само они који су чланови новинарског удружења. Највише је било заступника чешкога новинарства, а било је међу њима и Руса и Пољака. Већ при самом дочеку Љубљана се окитила народним заставама и расположење је народа било одушевљено и свечано. Редактор д-р *Холчек* отворио је конгрес кратком и срдачним бјеседом. Председником конгреса изабран је д-р *Холчек*, а потпредседницима Словенац *Грегорин* и Словак *Рајш*.

Пријамни испит у средњим школама у Хрватској укинут. Познато је, како ученици из основне школе долазе слабо спремијени у средњу школу, гимназију и реалку, те се због тога на неким заводима, као и код нас, држе пријамни испити. Али како пријамни испити обично кратко вријеме трају, те не пружају довољно гаранције за познавање појединог ученика то је сада хрватска земаљска влада у Загребу издала наредбу, која већ од ове школске године ступа у живот, а по којој се ученици у први разред гимназија и реалних гимназија примају само *привремено*. На крају првог семестра сазове управитељ учитеље првог разреда у сједницу, у којој учитељи означе све оне ученике, за које држе да су неспособни за средњу школу, те због тога имају из свију предмета полагаати испит, којем има присуствовати разредни старјешина и управитељ. Послјије тога на основу извјештаја управитеља и разредног старјешине има се већином гласова ријешити, који се ученици имају стално примити а који се као неспособни имају уклонити из средње школе. Овима се има повратити уписница. Да би пак том приликом поступио био што темељнији и праведнији, уједно се наређује, да се у гимназијама предавање латинског и српско-хрватског језика, а у реалним гимназијама предавање српско-хрватског и ъемачког језика редовно повјери старијем и искуснијем учитељу. За прва два, евентуално три мјесеца имају се у првом разреду с обзиром на слабо и оскудно граматичко знање ученика из основних школа, латински часови употребити на српско-хрватски (матерњи) језик. Из ъемачког језика ће учитељ како у гимназијама тако и у реалним гимназијама за прва два, евентуално три мјесеца осим читања и писања само толико узимати из прописаног наставног материјала, колико сви ученици могу савладати, јер се мора узети у обзир, да је великој већини ученика ъемачки језик сасвијем стран и непознат. Тек послјије два, евентуално три мјесеца моћи ће се нормално почети са предавањем латинског и ъемачког језика.

Као што се, дакле, види, основ је овој наредби граматичка извјешбаност и спрема ученика у матерњем језику, јер без тога узалуд ће бити сва мука у доцнијим разредима.

Споменица Шкрња Грујичина Кусовца, сердара љуботињског и браће му сердара попа Јока и попа Миша. Под овим насловом издао је сердар Нико Кусовац, командир љуботињски, споменицу, коју је уредио А. Јовићевић, а додан јој је лик сердара Шкрња Грујичина Кусовца. На првом је мјесту у књизи „Живот и дјела сердара попа Јока Кусовца, за тијем је описан живот и дјела Шкрња Кусовца, па онда долазе пет бесједа, што су држане над мртвим тијелом сердара Шкрња, телеграми и писма Шкрњову сину, командирзу Ники, којима му се са разних страна изјављује саучешће и најзад пет стиховних тужбалица за сердаром Шкрњом.

Сваке је похвале достојно, што се овом споменицом хтјело а и постигло, да дјела чувених црногорских јунака остану и потомству забиљежена.

НАРОДНА ПРИВРЕДА

Како се управља Земљорадничком Задругом пише М. М. Д.

У прошлом броју истакли смо циљ Земљорадничких Задруга, и сад нам остаје да дадемо кратка упустава: како се управља Земљорадничком Задругом?

У Земљорадничкој Задрузи није само једно лице, које управља њоме и њеним пословима, него више њих и подијељени су на групе, од којих свака за себе има особите дужности. За то свака од ових група има и засебна упустава, која ћемо понаособ за сваку групу и изнијети.

Групе су ове:

- а) Управни Одбор;
- б) Надзорни Одбор;
- в) секретар—благајник; и
- г) Скупштина задругара.

I. Управни Одбор.

Правила за Земљорадничке Задруге, приписују за управни одбор ове дужности:

Члан 27.

Управни одбор дужан је:

1, да се тачно држи ових правила и пословника, и да тачно извршује све закључке скупштинске, који се не косе са правилима;

2, да редовно и наизмјенце, редари (дежура) по један члан у стану Задруге у оне дане кад Задруга послује;

3, да рјешава о примању и искључивању задругара;

4, да прима штедионичке улоге, како од задругара, тако и од незадругара;

5, да одобрава позајмице задругарима у међама оне суме, коју је скупштина одредила; да пази да се те позајмице тачно враћају и да подиже тужбу против неуредних платиша;

6, да пази да задругари употребљују позајмице на онај смјер, на који су их тражили и добили; да упућује задругаре на штедњу, уредан живот и паметно газдовање, и да свима силама дјелује на искорењивање зеленаштва, картања, пијанства, крађе и других порока;

7, кад штедионички улози не достижу, да закључује и уговара зајмове на име Задруге, а у међама оне суме, коју Скупштина одреди;

8, да се стара о тачном и уредном отплаћивању ових зајмова;

9, да рјешава о свима расходима задругиним, изузимајући награде секретару-благајнику и путних трошкова изасланицима задругиним кад се који шаљу да представљају Задругу;

10, да надзирава пословање секретара-благајника, особито да се стара да је списак задругара увијек у реду и да се одржава у сагласности са списком, који се код суда налази; да прегледа полагају (готов новац, обвезнице, залог и друге вриједности), књиге и рачуне на крају сваког мјесеца, и да том приликом саставља попис (инвентар) укупне имовине и дуга задругина;

11, да новац, који би бесплодно лежао у Задрузи, предаје на чување и приплод којем новчаном заводу;

12, да на крају сваке године прегледа годишњи рачун и потписује га, ако нађе да је исправан и да одговара оном стању имовине и дуга, које је пописом (инвентаром) на дан 31. децембра нађено у Задрузи;

13, да најдаље до 31. марта сваке године сазове редовну Скупштину и да јој поднесе годишњи рачун и извјештај о свом и задругном пословању за прошлу годину;

14, да сазове ванредну Скупштину кад год нађе за потребно;

15, да тачно шаље суду изјаве нових задругара и да тачно извјештава суд о истунању задругара најдаље у року од мјесец дана;

16, да тачно пријављује суду сваку промјену у Управном одбору.

Члан 28.

Кад се рјешава о позајмици кога члана Управног одбора, о потпису његову или иначе о питању у којем је он лично заинтересован, он може бити на сједници, а одлуке Управног одбора о том питању морају се доставити Надзорном одбору, без чијега одобрења оне не могу бити пуноважне и извршне.

Члан 29.

Чланови Управног одбора одговорни су задрузи цијелим својим имањем солидарно за штету, која бу настала од против закона или неправнога вршења њихове дужности или отуда, што би прекорачили међу свога права и свога круга пословања, које им ова правила одређују, те тиме задругу оштетили.

Члан 30.

Одредбе које важе за чланове Управног одбора, важе и за њихове замјенике (члан 20. одјелак 4. ових правила).

Члан 31.

Предсједник руководи, на име Управ-

нога одбора, а у смислу ових правила и пословника, све пословање у Задрузи.

Као што се из овога види дужности управног одбора нијесу ни мале ни лаке. Дужности управног одбора гранају се у појединостима овако:

- а) рјешавање о Задругарима;
- б) набављање новца или срестава за пословање;

в) рјешавање о позајмицама (кредиту);

г) рјешавање о набавци прибора и намјештајима за Задругу, као и о расходима;

д) пријемлед књига, докумената, вриједности и благајнице, и састављање пописа (инвентара) имовине и дуга Задругина;

ђ) сазив Скупштине, састављање извјештаја и израда приједлога са Скупштину;

е) однос са општинском, њеменском влашћу и са обласним судовима; и

ж) однос са Министарством Унутрашњих Дјела — Одјељењем Народне Привреде.

а) Рјешавање о задругарима.

Једно од најзнатнијих питања у животу и напретку Земљорадничке Задруге јесте питање о избору задругара. Од тога какви су задругари, зависи какав ће кредит и углед уживати Земљорадничка Задруга у општини и изван ње, као што у приватном животу од поштења и владања појединих укућана зависи углед и глас куће. Ни управни ни надзорни одбор, па ни сами задругари не треба никако да заборављају да Земљорадничка Задруга лежи на личностима. Проиграли се ово правило, т. ј. ако се не пази ко ће се за задругара примити и ако се у Задрузи буду трпјели и такви људи, који јој убијају углед, као што су: нерадници, пјанице, карташи, потричари, крадљивци, убојице, зеленаши и т. д., онда је проигран и сав смисао Земљорадничке Задруге, проигран јој је значај и задатак, а од угледа и кредита неће јој остати ништа.

С тога Управни одбор кад рјешава о примању нових задругара или о искључивању старих, треба строго да пази да све дотле, док међу задругарима у задрузи има људи, који јој својим владањем, карактером и непоштењем убијају поштовање и углед код свијета, Задруга неће моћи напредовати, нити ће уживати добра гласа и трајна повјерења код оних, који треба да даду оцену о њој и да јој вјерују.

Они што су потписали правила (осниваоци) смарају се за задругаре од онога дана, кад им капетански суд правила потврди. Ако је ко рад послје тога да се упише у Задругу, мора да чека док Задруга не отпочне редован рад, па да јој се онда обрати оваквом молбом:

Земљорадн. Задрузи

у

Потписати грађанин села

моли Управни одбор

Земљорадничке Задруге да га прими за њеног задругара.

Молиоц

у

19

г.

Управни одбор кад прими овакве молбе дужан је *ипсходно* да прикупи све податке о молитељима: какви су као старешине куће? какви су као домаћини и родитељи? јесу ли чуварни и радљиви? какви су у друштву? и т. д.

Ријешења Управног одбора о овој ствари доносе се у овом облику:

ЗАПИСНИК

Сједнице Управног одбора

Земљорадничке Задруге

држане 19

год.

Били су:

Предсједник:

Чланови:

Секретар:

I

Предсједник чита молбе за задругарство:

1. А. Н.

2. П. В.

2. Н. Ш.

4. Р. М.

5. К. В.

Пошто Управни одбор зна (или је сазнао):

1. Да је А. Н. угледан домаћин, добар родитељ, радан и чуваран, у друштву угледан и у свему уредан;

2. Да је П. В. пјаница и свађалица;

3. Да је Н. Ш. картар и убојица;

4. Да је Р. М. рђав платиша и да много дугује;

5. Да је К. В. био осуђиван (за крађу оваца, прасади, коњица и т. д. или за убијство или друго какво злочино дјело), па се ипак није поправио

Одлучује:

Да се А. Н. прими у Задругу, а П. В., Н. Ш., Р. М. и К. В. да се одбију, пошто нијесу за задругу.

Ријешење ово да се до ситница саопшти молиоцима.

Секретар

Предсједник

Чланови:

1. 2.

3. 4.

Пошто записник потпишу онда предсједник на полеђини сваке молбе напише ријешење и потпише се. Овако уређене молбе предсједник предаје секретару да их саопшти молитељима и да оне, који су примљени у Задругу, позове да издаду Задрузи писмену изјаву, као што то прописују правила.

Одбијени, разумије се, у први мах се љуте, али се убрзо освијесте и почну се поправљати. Али управни одбор треба да буде особито смотрен према оваквијем људима и не треба да их тако брзо прима у задругу, па чак ни онда, кад они *обећавају* да ће се поправити. Њих треба пустити да о томе дају доказе *ван задруге*, и то у току двије — три године; треба их посматрати како се понашају у свакој прилици, па ако се за све то вријеме не опази ништа ружнога на њима, нити се чује што ружно за њих, онда управни одбор може поново рјешавати о њиховим молбама и примити их.

Ако би се управни одбор из необавијештености огријешо о неког молиоца, вправила му дају могућности да се жали надзорном одбору. Надзорни одбор при рјешавању поступа као и управни и његова рјешења су пуноважна.

Онај, кога управни — надзорни — одбор прими у Задругу за свог члана, ваља одмах по саопштењу да поднесе Задрузи овакву изјаву:

Изјава

„Потписани грађанин села _____ кога је управни одбор _____ Земљорадничке Задруге примио за задругара исте Задруге, овим изјављујем да ступам у _____ Земљорадничку Задругу као њен задругар и да ћу солидарно одговарати са свијема њенијема задругарима цијелим својим покретним и непокретним имањем за све њене обавезе, које до сада постоје и које ће наступити за вријеме док будем био њен задругар. А на случај да иступим из Задруге, изјављујем да ћу тако исто одговарати још за двије године од дана иступања за све њене обавезе, које се тога дана буду затекле.

У исто вријеме изјављујем, да пристајем и на све остале прописе Задругиних правила, и да ћу се свијем силама трудити да у свему одговорим својим задругарским обавезама и дужности према Задрузи.“

19

г.

У _____

Изјава ова пуноважна је тек онда, пошто потпис на истој овјери капетански суд.

Гдје се догоди случај, да старешина домаће Задруге због слабости, старости, неписмености или ког другог случаја, не жели да ступи у Задругу, он може овластити једнога од својих домаћих задругара да ступи у Задругу. То овлашћење мора бити овако:

Овлашћење

„Овлашћујем мога сина _____ из _____ да може ступити у _____ Земљорадничку Задругу као њезин задругар, и изјављујем да јемчим свим својим покретним и непокретним имањем солидарно са осталијем задругарима ове Задруге за свс обавезе, које он као задругар ступањем у Задругу на себе прими; а тако исто да јемчим и за све оне обавезе, које би он, било као дужник или као јемац, с овом Задругом закључио.“

19

г.

У _____

Ово овлашћење треба да потврди капетански суд и онда постаје за Задругу пуноважно.

(Наставиће се).

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Министарске вијести. Министар финансија и грађевина, г. Душан Вукотић, отпутовао је у Колашин.

Личне вијести. Овијех дана бавили су се у нашој средини г. г. Данчов, предсједник Апелационог Суда, Др. Нојков и Стојан Аргиров, универзитетски професори, сви из Софије. У својим посјетама које су измјенили с нашим предсједником Министарског Савјета г. Др. Томановићем и министром просвјете г. Ј. Пламенцем изјавили су своје задовољство, што им се указала прилика, да се упознаду с нашим судским и школским уредбама.

Из Дјечијег Сада. Упис дјете у Дјечији Сад Велике Књагиње Милице Николајевне извршиће се 5. и 6. септембра о. г. у просторијама Сада, што се дјечијим родитељима до знања ставља.

Несрећан случај. У недјељу, 24. о. м., догодило се у Доњем Загарачу веома жалостан случај у кући капетана Ђорђија Драговића. У кућу његовог комшије у којој је, по несрећи, била смјештена слама и сијено, упао је његов четворогодишњи синчић Машан и упалио фурмином сијено; а како се врата сама затворила, то дијете није могло никако изаћи, — и изгори. Случај се догодио негдје на уру по подне, а дома се потребила сама мајка, која је — чувши несрећу — улећела у сусједну кућу, да спасе своје несрећно дијете и сигурно би и сама изгорела, да је није ухватила једна ђевојка и извукла из ватре.

На поклич и пуцњаву слећело се је све племе, али забадава, кућа сва изгори, а у њој и дијете. Овим несретним случајем ожаловљени су сви племеници кап. Ђорђије Драговића, који је на тако грозан начин остао без синчића. **М. Р.**

Прилози за дјечију болницу. За подизање дјечије болнице за спомену Књажевића Стевана и Станислава привремени одбор примио је даље ове прилоге:

Г. Фиро Шукковић	кр. 2
оф. Тодор Шукковић	„ 1
Милош Шукковић	„ 1
Вукашин Шукковић	„ 1
Јанко Шукковић	„ 1
Стојан Шукковић	„ 1
Миладин Шукковић	„ 1
Перута Шукковић	„ 1
бар. Радоје Кујовић	„ 2
Василије Кујовић	„ 3
Вукосав Кујовић	„ 1
Милосав Кујовић	„ 1
Радош Кујовић	„ 1:20
Јован Кујовић	„ 1
Неђељко Шукковић	„ 1
Ђуро Шукковић	„ 1
Радош Шукковић	„ 1
Радојица Шукковић	„ 1

Из Општине: Осредачке:

Г. пор. Спасоје Лазаревић	кр. 4
ком. Дука Машковић	„ 1
Јован Р. Лазаревић	„ 2
Бојина Главичанин	„ 2
Мијајло Јовановић	„ 1
Груица Машковић	„ 1
Миле Стевановић	„ 1
Алекса Станковић	„ 1
Благота Јовановић	„ 40
Секуле Машковић	„ 1
Стеван Стевановић	„ 1
Лазар Милошевић	„ 1
Периша Машковић	„ 2
Богић Машковић	„ 1
Арсеније Милошевић	„ 1
Мирко Машковић	„ 1
Вуле Јовановић	„ 1
Милић Стевановић	„ 1
Теодор Јовановић	„ 1
Милисав Машковић	„ 1
Марко Симоновић	„ 50
Петар Милошевић	„ 1
Милован Машковић	„ 1
Пујо Јовановић	„ 1
Бојо Јовановић	„ 1
Малиша Лучић	„ 1
Мијат Стевановић	„ 40
Мијајло Јовановић	„ 20
Радивоје Јовановић	„ 20
Фиро Машковић	„ 40
Петар Милошевић	„ 40
Лука Лучић	„ 1
Бојо Милошевић	„ 1
Милутин Машковић	„ 1

ТЕЛЕГРАМИ

Салцбург, 24. августа. Титони се послје састанка са Еренталом повратио у Италију, а Ерентал у Беч.

Цариград, 24. августа. Сви турски министри и великодостојници, који су поводом потоњих догађаја били затворени, пуштени су на слободу по рјешењу министарског савјета, које је рјешење Султан одобрио.

Париз, 25. августа. Грчки краљ отпутовао је у Копенхаген.

Будимпешта, 26. августа. Цар Франц Јосиф стигао је овамо.

Биоград, 26. августа. При наредном избору у округу Нишком изабран је за народног посланика фузијонаш Узумовић против министра Др. М. Миловановића.

Париз, 26. августа. Шеф генералног штаба, герерал Палицин, приспио је овамо да присуствује маневрима француске војске.

Атина, 26. августа. Јуче је свечано предата саобраћају железница Пиреј—Атина—Лариса.

Петроград, 27. августа. Стање је Толстоја окренуло на боље.

Париз, 27. августа. У министарском савјету изјавио је министар иностраних дјела Пишон, да између Француске и Шпаније постоји потпун споразум о садржају мароканске ноте.

Цариград, 28. авг. Порта је јуче наредила турском посланику у Лондону, да тражи од енглеске владе једног адмирала, који би преустројио турску ратну морнарицу.

Како се чује, Султан је нешто слаб.

Петроград, 28. авг. Овдје је констатирао један случај колере, а десет других случајева још су сумњиви. Префект Петрограда казнио је листове „Рјеч“ и „Дајче Петербурга“ глобом од по 3000 рубаља због жестоких напада на министра просвјете у универзитетском питању.

Министарски је савјет одлучио, да се географија и историја има учити у свим средњим школама на руском језику и од руских наставника, јер ће у противном случају они бити отпуштени. Рјешење је потписано и од Цара.

Будимпешта, 29. августа. Књаз и књагиња од Бугарске доћи ће овамо 10. септембра о. г. да учине посјету цару и краљу Францу Јосифу.

Каиро, 29. августа. Националисте спремају приликом доласка кедива велике манифестације у прилог устава.

Петроград, 29. августа. По свој Русији прослављена је осамдесетогодишњица од рођења Толстоја. Свечаност је имала ипак унутрашњи значај ушљед полицијских мјера.

У потоња 24 часа било је овдје 37 случајева колере, од којих 12 смртних.

Париз, 30. августа. Листови јављају, да је француско посланство у Берлину доставило француској влади жељу цара Вилхелма, да приликом свога излета по Елзасу и Лотрингији може с аутомобилом пријећи и на земљиште француско.

Колмар, 30. августа. Цар Вилхелм приспио је овамо. Границу француску није прелазио. На поздрав градоначелника у Колмару цар је одговорио, да је дирнут срдечним дочеком свуда кроз Елзас — Лотрингију. Цар је у свом говору, дотакнувши се судбине Колмара и Елзас — Лотрингије, рекао да се ови крајеви могу сада у миру развијати под заштитом орла царства њемачкога и да се овај мир Божјом вољом неће никад нарушити.

СПИСАК СТРАНАЦА

приспјелих на Цетиње од 23. до 30. августа 1908. год.

Гранд Хотел: Ј. Шол, трговац из Нирнберга; О. Бек, инжењер из Нирнберга; Е. Либер с госпођом, прив. из Берлина; А. Ленхард с госпођом, судија из Њемачке; Др. К. Фриксингер с госпођом и сином, лекар из Њемачке; Р. Нордхаузен, прив. из Берлина; Ј. Тихи, чиновник из Скадра; Др. Р. Једличка с госпођом, проф. из Прага; Др. С. Хејда, лекар из Прага; Е. Кајзер, вајар из Балтимора; Др. Х. С. Опенхајмер, лекар из Њујорка; А. Штирл с госпођом, прив. из Лихтенштајна; Ф. Страхе, књијар из Клагенфурта; Др. Р. Ванисек, лекар из Брна; Др. Р. Дворжак, зубар из Моравске; Ј. Д. де Бофор, прив. из Холандије; Др. Ф. Калмус, адвокат из Беча; г-ђа А. Калмус, прив. из Беча; Др. В. Имервол, лекар из Румуније; А. Антонин, инжењер из Румуније; С. Волконски, прив. из Русије; г-ђа Кол, прив. из Париза; Др. Е. Хертел, судија из Њемачке; Др. П. Лубор, проф. из Прага; Др. Фишер, лекар из Кенигсхофа; В. Карл, инж. из Минхена; Ј. Ричи, прив. из Единбурга; Т. Хуле, прив. из Единбурга; А. Сафре, архитект из Француске; Ј. Екерт с госпођом, архитект из Америке; Е. Х. Екерт,

прив. из Бостона; Х. Холштајн, директор из Беча; Ј. Литнер, чиновник из Беча; Др. М. Лајтнер, с госпођом адвокат из Деве; Г. Фризвинкел, трговац из Брисела; К. Хилшер, трговац из Келна; Д. Контић, пор. из Русије; И. Мартиновић, прив. из Русије; К. Товружек са сином, савјетник из Брна; Р. Ј. Нортон, адвокат из Лондона; К. Криле, проф. из Дубровника; А. Саваста, посједник из Буенос Ајреса; Др. Р. Хавас, савјетник из Будимпеште; Д. Вигнер, трг. путник из Беча; Сабуро Хиакуча, јапански поморски аташе из Беча; Х. Шули, редактор из Беча; М. Остерсејер, инж. из Беча; Р. Свафилд с госпођом, прив. из Лондона; Др. Ј. Мајер, проф. из Минхена; Ф. Тума, чиновник из Прага; Х. В. Стивел с госпођом, прив. из Филаделфије; Др. Јенгерле с госпођом, лекар из Минхена; С. Стела с госпођом, савјетник из Беча; Др. К. П. Оберндорф, лекар из Њујорка; Е. Пик, директор из Часлава; К. Десен, инж. из Лиља; Г. Демон с госпођом, банкир из Париза; Г. Беренд, банкир из Берлина.

Хотел Рајнвајг: Т. Сомер, чиновник из Беча; П. Кагариг, трговац из Рајхенберга; А. Кромих, трговац из Беча; Д. Цвијић, учитељ из Карловаца; Ђ. Девић, професор из Сплета; Ј. Бремдер, професор из Беча; А. Фогел, чиновник из Беча; Ј. Домајки, чиновник из Клагенфурта; К. Тил, чиновник из Беча; А. Гацана, трговац из Нове Лигуре; В. Талјан, трговац из Граца; А. Власак с госпођом, директор железнице из Беча; Х. Ханке, чиновник из Беча; К. Власак, чиновник из Беча; А. Власак, чиновник из Беча.

Званични огласи

ОБЈАВА

У недјељу 14 септембра ове год. даваће се у овдашњем војном стану, од 2 до 4 сата послје подне, на јавну продају стара војничка одјећа и обућа, која није више војсци за употребу, те се овим ставља до знања свакоме, ко би желио исту купити, да се реченог дана пријави у војном стану изасланику Административног одјељења Министарства Војног, који ће том продајом руководити.

Лицитираће се посебно одјећа а посебно обућа или пак обоје заједно по жељи сигурних лицитаната у више пута, према количини исте. Закупници су дужни за купљену робу положити у готовом новцу најмање трећину од излицитиране своте, а за остатак, који се има положити у двије једнаке четворомјесечне рате иза лицитације, гарантовати са сигурном залогом или јемцима.

Број 3107. Из Административног Одјељења Министарства Војног. 28 августа 1908 г. Цетиње. 1,3

Приватни огласи

БАРСКО ДРУШТВО

Распоред пловидбе поштанскијех и трговачкијех параброда по Скадарском језеру и Бојани.

Полазак: Поштански и трговачки параброди полазе сваки дан осим недјеље у 10 сати прије подне из Скадра и тичу Вир—Плавницу: понедјељником, сриједом и петком, а Плавницу—Вир; уторником, четвртком и суботом. Истог дана враћају се у Скадар.

Сретање: На Виру с државном барском дилижансом у доласку и поласку.

Полазак: Из Ријеке за Вир полази сваки дан осим недјеље у 11 сати прије подне и истог дана враћа се на Ријеку.

Сретање: С парабродом, који полази из Вира за Плавницу и Скадар и то: понедјељником, сриједом и петком, а уторником, четвртком и суботом с парабродом за Вир и Скадар. На Виру пак с државном барском дилижансом у доласку и поласку.

Сретање: На Плавници с приватнијем подгоричкијем омнибусом у доласку и поласку.

Полазак: Из Скадра за Обод и обратно сваког дана осим недјеље. За подробијена обавјештења треба се обратити односнијем друштвенијем агенцијама.

Р. 156. Бр. 128. 18,36 **УПРАВА.**

Књижевни Оглас

Потписата Књијара, добила је право на прештампање и издање свију дјела Њ. Кр. Височанства Књаза Господара, од којих има на своје стоваришту сљедећа, и то:

Балканска Царица	кр. 1:20
Потоњи Абенсераж	1:40
Хајдана	1:40
Књаз Арванит	1:—
Даље има на своје стоваришту ове књиге:	
Огледало Српско	3:—
Јуначки Споменик	1:—
Освета Косовска	2:—
Словенска Слога	1:—
Јунаштва Црногораца	1:—
Српско Хајдуковање	—60
Четовања и Медана	—60
Краљевић Марко	1:—
Милош Обилић	1:—
Пелагија Народ. Учитељ биогрд. изд.	10:—
Н.-срдско „	5:—
* К. Ненадовић. Карађорђе	5:—
* А. Дјма. 20 година посље, у три књиге	12:—
* А. Бургера. Царица Катарина, у 2 књ.	8:—
* Вој. С. Поповић. Освојење Бара	2:—
* Освојење Никшића	2:—
* Рамо	2:—
* Напомена. Ко узме од једне врсте 4 књиге добија пету гратис, а од књига под знаком * добија трећу књигу гратис, или сортирано 20% попушта.	

С поштовањем
Прва К. Цр. повл. Књијара
П. М. Калуђеровића

П. п. Бр. 275, 9,20

ОБЈАВА

У магазину ове управе налазе се три кола и то:

1. кашета бруто тежине 64 килограма знак Д. С. број 1669 у којој се налази кинкалерија.

2. кола умиваоника бруто тежине кила 10 знак Д. С. број 1670/71.

Иста роба упућена је од стране царинарнице Плавничке на име Дуља браће Рамовића овдашњих.

Пошто овдје нијесу могли доказати власништво поменуте робе — То се са овим позива власник исте, да у року од 15 дана са чистим документима пријави се овој управи, иначе ће се роба продати на јавни инквент, а са новцем поступити по 74 чл. Царинског Закона.

Број 498 А. 1908—15.
Колашин, 14 августа.

Управа Царинарнице
Управник,
Р. 115, Бр. 386. 1,2 кап. **Ристо Бошковић**

БЛАГОДАРНОСТ

Прва Никшићска Земљорадничка Задруга најтоплије благодари својим члановима добротворима г. г. Арчибискупу примасу српском Милиновићу, Марку Ђукановићу и Милу Ђурашевићу на упис у добротворе и чланском улогу.

Никшић, 26/8, 1908.
Предсједник
Р. 31, Бр. 394 а. 1,1 **Иво Калуђеровић**

Зубољекарски Кабинет. Дипломирани зубни лекар у Никшићу јавља, да је кабинет снабдјевен свијем потребама зубољекарским. Лијечи, пломбира, мијења зубе.

С поштовањем
Р. 23, Бр. 394 б. 1,1 **Евр. Калуђеровић**

ОГЛАС. Моја обућарска радња као и материјал синоћ у 10¹/₂ сати ноћи уништена је пожаром, тога ради јављам свакојему моме пријатељу и муштерији, да путем тога нећу радњу напустити, већ сјутра одпочињем, у напријед се препоручујем.

8. августа 1908.
Споштовањем **Ристо Стругар**
Миркова Варош у Подгорици
Р. 46, Бр. 363, 2,3

ОБЈАВА. Одбор саборне цркве Подгоричке позива овим подузимаче грађевина на јавну лицитацију за грађење кампањела (торња) при истој цркви.

Израда ће бити од тесаног камена, а остала потребна објашњења могу се добити прије — као и на сами дан лицитације, која ће се одржати у авлији предпоменуте цркве 31. августа ове године у 2 сата пнслије подне.

Подгорица, 7. августа 1908. год.
Предсједник Одбора
Крсто Поповић
Р. 66, Бр. 359, 2,3 свештеник

НА ЗНАЊЕ ПОШТОВАНОМ ГРАЂАНСТВУ

У мојој радњи, Балшића Пазар, број 1., имам на продају на велико и мало познатог „Годињског вина.“

Цијена умјерена и све закуске за пиво посне и мрсне од домаћих и страних производа.

Цетиње. С поштовањем
Р. 24, Бр. 348, 2,3 **Никола браћа Раску**

НА ЗНАЊЕ Свијема мојима пријатељима и познаницима; да сам напустио моју хандијску радњу на Кокоте:

а, отворио сам под фирмом: „**Кафану и гостионицу Цетиње**“, на Цетињу, у Катунској улици број 35;

Молим све моје пријатеље и муштерије односно познанике за већу посјету у мојој радњи; како из вароши Цетиња тако и из унутрашњости Црне Горе.

Цијена умјерена, услуга брза и гостопримна.

Цетиње, 20. августа 1908
С поштовањем
Митар Р. Пајовић пјешивач
Р. 83. Бр. 378. 1,3 гостионичар

Трајим два обућарска радника добри за фронт и једнога за крој случајно и за фронт. За погодбу нека се обрати

Стевану Перовићу
Р. 23, Бр. 385, 1,2 Подгорица

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Потписатој Браћи приложницима из Америке који са својијем обилатијем прилогом притекоше у помоћ, подићи храм св. Архангела Михаила у Дробњаке.

Приложише у крунама: Друштво Мирка Јошановића, Николе Шћепановића, и Перише Жижича:

Мирко Јошановић 60, Петар Јошановић 50, Периша Жижич 50, Никола Шћепановић 25, Секуле Радовић 25, Ђорђе Ненешић 25, Мргуд Жижич 25, Радоња Ненешић 25, Милосав Ненешић 20, Милутин Срдановић 20, Милан Радовић 15, Радоје Гвозденовић 15, Јагош Гвозденовић 15, Алекса Гвозденовић 15, Крсто Станишић 15, Лука Жижич 15, Лука Ђоројевић 15, Јован Радовић 15, Никола Перковић 12:50, Митар Перковић 12:50, Милинко Жижич 10, Михаило Алексић 10, Мирко Жижич 10, Радован Требишанин 10, Лазар Бојовић 10, Ристо Перковић 10, Мирко Бојовић 10, Стеван Милоновић 10, Живко Шливиончанин 10, Михаило Шушић 10, Милун Жугић 10, Трипо Миљевић 10, Симо Перуновић 10, Јован Перуновић 10, Петар Рајковић 10, Јован Међедовић 10, Вукашин Струњаш 10, Раде Струњаш 10, Батрић Жижич 10, Павле Кондић 10, Буљо Радовић 10, Раде Станишић 7:50, Благога Голубовић 5, Видак Средановић 5, Мићко Вујачић 5, Митар Шећковић 5, Митар Рубежанин 5, Новак Сераглић 5, Митар Караџић 5, Митар Жижич 5, Лука Вукићевић 5, Јеврем Шаулић 5, Ђоко Шливиончанин 5, Божо Булатовић 5, Јово Бојовић 5, Павле Шливиончанин 5, Милан Чогура 5, Видак Чогура 5, Малиша Јекнић 5, Алекса Ненешић 5, Алекса Влаховић 5, Радун Влаховић 5, Драгоје Церковић 5, Павле Жугић 5, Милован Јауковић 5, Миладин Јауковић 5, Милосав Жугић 5, Раде Влаховић 5, Михаило Бојовић 5, Миливоје Вучић 5, Никола Зековић 5, Лазар Тодоровић 5, Лука Мирјачић 5, Душан Зарић 5, Драгиша Зарић 5, Михаило Срђановић 5, Јован Симуновић 5, Мило Шаулић 2:50, Јован Павловић 2:50, Павле Мијовић 2:50, Милан Шећковић 2:50.

2. Друштво Дреке Жижича:
Дрека Жижич 67, Милосав Кнежевић 67, Нико Бојовић 10, Мирко Мирјачић 25, Драгиша Жижич 20, Игњат Мркаић 25, Ђорђе Мркић 25, Ђуро Вухаиловић 15, Душан Вухаиловић 15, Илија Поповић 15, Владо Драговић 15, Радован Баић 10, Милутин Баић 5, Милинко Баић 5, Новица Баић 5, Петар Вучинић 5, Петар Павићевић 5, Ново Милошевић 5, Арсо Милошевић 5, Миличко Милошевић 5, Мило Поповић 5, Вукота Мирјачић 5, Благо Мијатовић 5, Марко Трошковић 5, Мирко Ђетковић 5, Неђељко Поповић 5, Ђорђе Брајовић 5, Милан Зечковић 5, Марко Влаховић 5, Радован Влаховић 5, Милутин Зековић 5, Андрија Јоксимовић 5, Бошко Радовановић 5.

3. Друштво Сава и Милића Жижича:
Саво К. Жижич 24:50, Милић Жижич 24:50, Милутин Рмондић 7:35, Мијо Милић 4:90, Ђуро Врбица 4:90, Саво Мрваљевић 4:90, Новак Мрваљевић 4:90, Благоје Вуччевић 4:90, Саво Ђукановић 4:90, Радован Бајонић 4:90.

Укупно послата Друштва први пут круна 845, други пут круна 400, трећи пут круна 88, Свега из Америке послато досад круна 1.333.

Подписати одбор испред општине најсрдачније захваљују браћи у далекој Америци, који од своје тешке зараде те послаше обилату помоћ Св. Храму за подизање, који је данас у најбољему своме подизању и грађи гдје се непрестано ради још од пролетос.

Милошевић, 20. августа 1908 год.
Предсједник Црквеног одбора капетан Јован Жижич, кмет Живко Јошановић, оф. Никола Кнежевић, Живко Жижич, Јанко Жижич, Шпиро Жижич.
Р. 535, Бр. 387, 1,1